

MANIFESTUA

Nire lanak intuizio sakon batetik sortzen da: ikusgarria inoiz ez da osatzen bere azalduan. Sortzen dudan irudi bakoitzak ez du mundua erreproduzitu nahi, baizik eta haren azalera hautsi, arrakala ireki, ezkutukoa ager dadin utziz. Arrakala horretan agertzen da erresonantzia baten aukera: ez bakarrik haustura, baizik eta beste forma baterako igarobidea.

Irudia tentsioen lurralde gisa lantzen dut. Bertan, materia eta forma elkarri galdetzen diote, itzala eta argia elkarri jarraitu eta eraldatzen dira. Lana ez da ordezkari hutsa: berehalakoa desagiten eta berreraikitzen den gunea da, suntsiketak beti hasiera baten hazi bat daramala gogoraraziz.

Gaur egun, irudiak abiadura amorratuan zirkulatzen dira. Segundotan sortu, partekatu eta ahazten dira. Uholde horren aurrean, nire praktikak etenaldia bilatzen du: kontsumo azkarrari aurre egiten dioten piezak, espazio gisa bizi behar direnak. Lan bakoitza fluxuaren eten bihurtzen da, altar isil bat, kontenplazioak bere pisua berreskuratzen duen leku bat.

Deitzen dudana ez dira eszena itxiak, baizik eta sinboloak. Ez dira amaitzen, irekitzen baizik. Ikuslea gelditzera gonbidatzen duten arrakalak dira, atari bat zeharkatzera. Zentzua ez dago finkatuta: topaketan sortzen da, lanaren eta kontenplatzailearen arteko intimitatean.

Artea, niretzat, ez da errealitatea itzultzea: etetea baizik. Munduaren azalera trinkoa dirudien lekuan, lanak arrakala irekitzen du. Eten horrek ez du ihes egiten, baizik eta agerrarazten du: existentziaren ahultasuna eta aldi berean indarra. Irudi bakoitza ertzean bizi da: itzalaren eta distiraren artean, zauriaren eta eraldaketaren artean.

Nire praktika tentsiozko tradizio batean sostengatzen da: iragankorra eta iraunkorra, zehatza eta abstraktua, sentikorra eta sinbolikoa. Ez da bata edo bestea aukeratzea, baizik eta haien talkan arakatzea, aldi berean agertzen diren unean. Atarian gertatzen da interesatzen zaidana: ezin guztiz finkatu, baina ezta desagertu ere arrastorik utzi gabe.

Sortzen dudana ez dira narrazio linealak. Ez dut istorioak kontatu nahi, baizik eta pertzepzioa intentsifikatu. Irudi bakoitza erritu bisual bat da, egunerokoa sinbolo bihurtzen den lekua. Bere funtzioa ez da azaltzea, baizik eta deitzea: pertzepzioa ireki, kontzientzia mugitu, arreta erradikala piztu.

MANIFESTUA

Bide honetan, nire lanak ikusezina seinalatu duten ahotsekin ere egiten du elkarriketa. Jungek arketipoez hitz egin zuen, hizkuntza baino lehenago kolektibo inkontzientetik sortzen diren sinboloez. Budak kontenplazioa ulertu zuen errealitatea bizitzeko modu gisa, ez ihes egiteko. Heraklitok idatzi zuen naturak ezkutatzea maite duela, eta Simone Weilek arreta otoitzaren forma garbiena dela defendatu zuen. Ikuspegi hauek guztiek intuizio bakar batean egiten dute bat: irudia, egiazkoa denean, ez da erakusten bakarrik, irekitzen da.

Ikuslea ez da hartzaile pasibo bat. Bere begirada funtsezko zatia da lanean. Pieza bakoitza amaitu gabe dago norbaitek aurre egin eta bere oroimenarekin, bere itzalarekin, bere irudimenarekin aktibatzen duen arte. Ez dago bide bakar bat, ez irakurketa bakarra. Interesatzen zaidana erresonantzien jolas hori da, partekatutako espazio hori, non lana esperientzia bakarren katalizatzaile bihurtzen den.

Erabiltzen ditudan tresnek ez dute nire praktika definitzen. Alda daitezke —margolaritza, argazkigintza, instalazioa, algoritmoak— baina presaka bera da: ikusgarria sinbolo bihurtzea, bestela adierazi ezin denari forma ematea. Teknika zirkunstantziala da; betikoa, ordea, ahultasuna indar bihurtzeko beharra da, materialetik ikusezina seinalatzeko premia.

Horregatik, ez dut nire lana objektu itxien multzo gisa pentsatzen, baizik eta etengabe eraldatzen ari den prozesu gisa. Pieza bakoitza saiakera partzial bat da, atzemanezinari heltzeko, munduaren azalean arrakala bat irekitzeko. Ez dago helburu azkenik, baizik eta etengabeko insistentzia: behin eta berriz itzultzea arrakala horretara, zerbaitek zeharka dezan.

Gaur egun, segundotan desagertzen diren irudiz gainezka dagoen garaian, arteak bere indarra gordetzen du denbora eten dezakeenean. Begirada ekintza kontziente bihurtzen duenean. Eten hori nire lanaren bihotza da: berehala kontsumitzen ez diren irudiak, baizik eta oroimenean erresonantzia gisa, bibrazio gisa irauten dutenak.

Ez dut irudiak erakusten; sinboloak deitzen ditut.

Ez dut errealitatea erreproduzitzen; desbideratzen dut haren bikoitza ager dadin.

Arteak, nire praktikan, ez da apaingarri edo ihesaldi bat, baizik eta liturgia: iragankorra iraunkor bihurtzen den espazioa, itzala distira bihurtzen den lekua, zauriak metamorfosiaren aukera agerian uzten duen unea.

JON GESALAGA